

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาลากอาหาร

(Codex Committee on Food Labelling) ครั้งที่ 39

ระหว่างวันที่ 9 – 13 พฤษภาคม 2554 ณ เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา

การประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาลากอาหาร ครั้งที่ 39 มีประเทศสมาชิกเข้าร่วมประชุมจำนวน 60 ประเทศ องค์การระหว่างประเทศ 24 องค์การ และสหภาพยุโรป รวม 247 คน โดยมี Mr. Paul Mayers จากประเทศแคนาดาเป็นประธาน สามารถสรุปผลการประชุมได้ดังนี้

1. คณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาลากอาหาร ได้พิจารณาข้อกำหนดเรื่องฉลาก ของร่างมาตรฐานจำนวน 8 เรื่อง โดยมีผลการพิจารณาดังนี้

1.1 ร่างมาตรฐานเรื่อง Desiccated coconut เห็นชอบผ่านข้อกำหนดเรื่องฉลาก ให้ Codex Alimentarius Commission: CAC รับรองร่างมาตรฐานที่ step 5/8 โดยให้ตัดคำว่า “Reduced Oil Desiccated Coconut” ออกเนื่องจากอาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดว่าเป็นการกล่าวอ้างทางโภชนาการ (Nutrition content claim) แทนที่จะเข้าใจว่าเป็นเพียงชื่อของผลิตภัณฑ์เท่านั้น

1.2 ร่างมาตรฐานเรื่อง Chili Sauce เห็นชอบให้ผ่านข้อกำหนดเรื่องฉลากให้ CAC รับรองร่างมาตรฐานที่ step 5/8 โดยให้ตัดคำว่า “in accordance with the agreement between trading partners” ออก และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องการแสดงระดับความเผ็ด ซึ่งในร่างมาตรฐาน Chili Sauce กำหนดว่า “... may be declared...” ขณะที่คณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาผักและผลไม้สด (CCFFV) กำหนดให้เป็นแบบบังคับ ต้องแสดง อย่างไรก็ตามเนื่องจากมติ CCFFV เพิ่งออกมาก่อนการประชุม CCFL เพียง 1 สัปดาห์ ดังนั้นในประเด็นนี้หากประเทศสมาชิกต้องการแก้ไขยังสามารถทำได้

1.3-1.6 Canned bamboo shoots, Certain mushrooms, Culantro Coyote, Lucuma คณะกรรมการฯ ให้ความเห็นชอบ ผ่านข้อกำหนดเรื่องฉลาก ให้ CAC รับรองร่างมาตรฐานที่ step 5/8 โดยไม่มีการแก้ไข

1.7-1.8 Fish Sauce และ Tree Tomatoes คณะกรรมการฯ ให้ความเห็นชอบ ผ่านข้อกำหนดเรื่องฉลากให้ CAC ให้ความเห็นชอบที่ step 8 โดยไม่มีการแก้ไข

2. Implementation of the WHO Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health

2.1 Draft Revision of the Guidelines on Nutrition Labeling (CAC/GL 2-1985) concerning the list of nutrients that are always declared on a voluntary or mandatory basis ประเด็นเรื่องการแสดง Sodium (Salt)

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ให้แสดงค่า Sodium บนฉลากโภชนาการเนื่องจากเป็นศัพท์เฉพาะที่ถูกต้องสำหรับระบบฉลากโภชนาการและเกี่ยวข้องกับโรคความดันโลหิตซึ่ง WHO ให้ความสำคัญ แต่เนื่องจากบางประเทศได้สื่อสารเรื่องนี้ในรูปของ Salt เป็นระยะเวลานานพอสมควรแล้ว ประกอบกับบางประเทศกำหนดเป็นกฎระเบียบแล้ว ดังนั้นจึงเห็นชอบให้เพิ่ม Footnote ในข้อ 3.2.1.2 โดยระบุว่า “National authorities may decide to express the total amount of sodium in salt equivalents as “salt” in order to allow the declaration of “salt” at the national level”

สำหรับ saturated fat, total sugar, trans fatty acid, dietary fibre และ cholesterol ยืนยันมติเดิม ทั้งนี้ที่ประชุมมีมติเห็นชอบผ่านร่างการแก้ไข Guidelines on Nutrition Labeling ใน section 3.2 ให้ CAC รับรองที่ step 8 ต่อไป

2.2 Discussion paper on additional conditions for nutrient content claims and comparative claims in the Guidelines for Use of Nutrition and Health Claims

2.2.1 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของ Electronic working group (eWG) ให้เพิ่มเรื่อง การกล่าวอ้าง Non-addition of Sugar และ Non-addition of Salt ในตาราง Table of conditions for nutrient contents โดยให้ดำเนินการจัดทำเงื่อนไขภายใต้พื้นฐานหลักการที่ eWG เสนอ ทั้งนี้ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าว เสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาโภชนาการและอาหารที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ (Codex Committee on Nutrition and Food for Special Dietary Uses; CCNFSDU) พิจารณาให้ข้อเสนอแนะต่อไป

2.2.2 เห็นชอบแก้ไขชื่อตารางเป็น “Table of conditions for nutrient content claims” และย้ายตารางไปอยู่ section 5: Nutrient content claims

2.2.3 ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง eWG โดยมีประเทศแคนาดา เป็นประธาน เพื่อดำเนินการแก้ไขบทวนเรื่องการเพิ่มเงื่อนไขการใช้ Comparative claims สำหรับ Sugar และ Salt ใน section 6.3 และ 6.4 โดยให้แยกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1) Claims related to reducing the energy or nutrient content e.g. “reduced”/ “lower”

2) “Light” claims

3) Claims related to having more of a nutrient e.g. “more”

รวมถึงพิจารณาจัดทำเรื่องการ Claim และเงื่อนไขการใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ trans fatty acid ที่จะเพิ่มเติมใน Guidelines for Use of Nutrition and Health Claims

สำหรับเอกสารที่พิจารณาแล้วนี้ ที่ประชุมเห็นชอบให้เวียนขอความเห็นจากประเทศสมาชิกที่ step 3 และนำเข้าพิจารณาในการประชุม CCFL ครั้งที่ 40 (2555) เพื่อพิจารณาให้การรับรองใน step 5 ต่อไป

3. Consideration of the use of standardized symbols to represent the ingredients identified in the Global Strategy

คณะกรรมการฯ มีมติให้ยุติการทำงานเรื่องนี้ เนื่องจากข้อมูลการศึกษายังไม่เพียงพอสำหรับการพิจารณา และให้นำออกจากวาระการประชุม หากข้อมูลพร้อมให้เสนอเข้าพิจารณาในวาระ “Other business and future work” ตามขั้นตอนต่อไป

4. Mandatory nutrition labeling

คณะกรรมการฯ มีมติให้จัดตั้ง eWG ที่มีประเทศออสเตรเลีย เป็นประธาน ดำเนินการแก้ไข Guidelines on Nutrition Labeling ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดสำหรับ Mandatory nutrition labeling โดยใช้ discussion paper ที่ผ่านการพิจารณาจากการประชุม CCFL ครั้งที่ 38 เวียนขอความเห็นจากประเทศสมาชิกใน step 3 และนำเสนอในการประชุม CCFL ครั้งที่ 40 เพื่อพิจารณาให้การรับรองใน step 5 ต่อไป

5. การเพิ่มสารที่อนุญาตให้ใช้ในการผลิตแบบอินทรีย์ เพิ่มเติม ใน Guidelines for the Production, Processing, Labelling and Marketing of Organically Produced Foods คณะกรรมการฯ เห็นชอบให้เสนอเอกสารนี้ ให้ CAC พิจารณาอนุมัติเป็นงานใหม่ โดยมีรายละเอียดการพิจารณาดังนี้

5.1 Ethylene เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำผลไม้สุกแก่

ที่ประชุมมีมติให้จำกัดชนิดของผลไม้ ที่สามารถใช้ ethylene ในการทำให้สุกแก่ได้เฉพาะกลุ่ม Tropical fruits ทั้งนี้ไม่เห็นชอบให้ใช้กับกลุ่ม Climacteric fruits ทั้งหมดตามที่ eWG เสนอ อย่างไรก็ตามที่ประชุมยังไม่สรุปว่าควรระบุเป็นรายชื่อผลไม้ใน กลุ่ม Tropical fruits เฉพาะที่ใช้ได้หรือไม่

5.2 Ethylene เพื่อวัตถุประสงค์ในการ De-greening และการป้องกัน Fruit fly ของพืชกลุ่ม Citrus รวมทั้งการกระตุ้นการออกดอกในสับปะรด ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ใช้ ethylene ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น โดยให้เพิ่มในตารางที่ 2 ของ Annex 2 ภายใต้หัวข้อ Other

5.3 Spinosad เพื่อควบคุมแมลง

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เพิ่ม Spinosad ในตารางสารที่อนุญาตให้ใช้ โดยกำหนดให้ใช้เมื่อมีมาตรการป้องกันผลกระทบต่อดาว์หัวด้วงเบียน และมีความเสี่ยงต่อการสร้างความต้านทานของแมลงน้อยที่สุด รวมทั้งต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยตรวจสอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.4 Copper octanoate และ Potassium bicarbonate เพื่อควบคุมเชื้อรา

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เพิ่ม Copper octanoate ในตารางสารที่อนุญาตให้ใช้ โดยไม่ต้องมีระบุเงื่อนไขการใช้เพิ่มเติม นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีมติให้ตั้ง eWG โดยมีประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประธาน เพื่อพิจารณาโครงสร้างการดำเนินงาน เรื่องการทบทวน Guideline แบบ 2 year cycle approach รวมทั้งข้อเสนอการแก้ไขเพิ่มเติม สารที่อนุญาตให้ใช้ ประเด็นเรื่อง Ethylene เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำผลไม้สุกแก่ และการยับยั้งการงอกในมันฝรั่งและหัวหอม โดยให้นำเสนอในที่ประชุมพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

6. การพิจารณาร่างข้อเสนอการเพิ่มเรื่องการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและสาหร่าย ใน Guidelines for the Production, Processing, Labelling and Marketing of Organically Procedure Foods

ที่ประชุมมีมติให้สหภาพยุโรป ยกร่างใหม่ โดยเวียนขอความเห็นอีกครั้งเนื่องจากครั้งแรกใช้เวลาในการพิจารณาน้อย ทั้งนี้จะรับข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงร่างจนถึงสิ้นเดือน กรกฎาคม 2554 และในเดือน ตุลาคม 2554 ให้ปรับปรุงร่างให้แล้วเสร็จ แล้วเริ่มเวียนขอความเห็นใน Step 3 และนำเข้าพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

7. การแก้ไขคำจำกัดความ “Modern biotechnology” ใน General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods (CODEX STAN 1-1985)

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติ โดยให้ เพิ่มคำว่า “Modern” หน้าคำว่า “biotechnology” ในข้อ 4.2.2 ของ CODEX STAN 1-1985 แล้วให้อ้างถึงคำนิยาม “Modern biotechnology” จาก “Principle for the risk analysis of food derived from modern biotechnology (CAC/GL 44-2003) แทนจากนั้นให้ยุติงานนี้

8. การพิจารณาร่างคำแนะนำการแสดงผลสำหรับอาหารและส่วนประกอบของอาหารที่ได้มาจากการใช้เทคนิค Genetic Modification หรือ Genetic Engineering

จากผลการประชุมของ Working group ที่มีประเทศกานา เป็นประธาน working group ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา Initial section (title, purpose และ consideration) และรายชื่อเอกสารของ Codex ที่เกี่ยวข้องหรือต้องคำนึงถึงเรื่อง GMOs ด้วย

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบ และให้ผ่านรายการที่พิจารณาให้ CAC รับรองที่ step 5/8 ทั้งนี้ได้เปลี่ยนชื่อร่างที่เสนอเป็น “Propose draft compilation of codex texts relevant to labeling of foods derived from modern biotechnology” และไม่มีการพิจารณารายละเอียดตามร่างเดิมซึ่งมีการแก้ไข Section Mandatory Labelling Provision และ Section Voluntary Labelling Provisions ของ General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods รวมทั้ง General Guideline on Claim

9. คำจำกัดความของ Nutrient Reference Values (NRVs)

ที่ประชุมมีมติให้กำหนดคำจำกัดความของ NRVs ดังนี้ “Nutrient Reference Values (NRVs) are a set of numerical values that are based on scientific data and established for purposes of nutrition labeling and relevant claims. NRVs are based on levels of nutrients associated with nutrient requirements, or with the reduction in the risk of diet-related non-communicable diseases.” และให้เสนอ CAC พิจารณารับรอง ที่ step 5 และเห็นควรขอความเห็นจาก CCNFSDU เพื่อประกอบการพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

10. การแก้ไขมาตรฐาน General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods ของ Codex ให้สอดคล้องกับองค์กร International Organization of Legal Metrology (OIML) เรื่อง นิยามของ container, prepackaged food และรายละเอียดของ Net Content and Drain Weight

ที่ประชุมมีมติ ไม่พิจารณาประเด็นนี้ เนื่องจากข้อมูลในการพิจารณายังไม่พร้อม และให้นำออกจากวาระการประชุมครั้งต่อไป และจะนำมาพิจารณาอีกครั้งเมื่อ OIML จัดเตรียมเอกสารประกอบการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว

11. การจัดทำ Modified Standardized Common Names

ในการประชุมยังไม่สามารถบรรลุฉันทามติร่วมกันว่าจะดำเนินการจัดทำมาตรฐานเรื่องนี้ต่อไปหรือไม่ ประกอบกับคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นว่ายังไม่ควรดำเนินการในขณะนี้เพราะยังไม่มีควมจำเป็น และหากเกิดปัญหาขึ้นสามารถพิจารณาแก้ไขเป็นกรณีไปได้ ด้วยเหตุนี้ที่ประชุมจึงมีมติตั้ง eWG โดยมีประเทศแคนาดาและประเทศอังกฤษ เป็นประธาน เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมาและข้อเท็จจริงที่พบเกี่ยวกับเรื่องนี้ และรายงานให้ที่ประชุมทราบและพิจารณาต่อไป

12. การแก้ไขมาตรฐานเรื่องแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศในกรณีพบสินค้าต้องสงสัยว่าหลอกลวงเป็นสินค้าอันตราย

ที่ประชุมมีมติไม่เห็นชอบการเพิ่มรายชื่อของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ (competent authorities) ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ที่ระบุไว้ใน section 6.2 ของ Guidelines for the Production, processing, Labelling and Marketing of organically Procedure Foods

ส่วนการแก้ไขเนื้อหา (Text) และการเพิ่มคำแนะนำ ของ Guidelines for the Exchange of Information between Countries on Rejections of Imported Food (CAC/GL 25-1997) นั้น เห็นว่าเป็นหน้าที่ของ CCFIC นั่นคือไม่เห็นชอบให้เรื่องนี้เป็นงานใหม่

13. เรื่องอื่นๆ

13.1 ที่ประชุมเห็นชอบให้เรื่องการทบทวนคำนิยามของ Trans-fatty Acids ใน Guideline of Nutrition labeling เป็นงานใหม่ ทั้งนี้ให้ส่งคำนิยามเดิมให้ CCNSFDU พิจารณาให้ความเห็นด้วย

13.2 กำหนดการประชุมคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขา ผลิตอาหาร ครั้งที่ต่อไป กำหนดจัดประชุมระหว่างวันที่ 14-18 พฤษภาคม 2555 ณ เมืองออตตาวา ประเทศแคนาดา

ข้อคิดเห็น

(1) สืบเนื่องจากผลการพิจารณาข้อกำหนดเรื่องฉลากในร่างมาตรฐานเรื่อง Desiccated Coconut และ Chili Sauce ซึ่งมีการแก้ไข จึงเห็นควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดเตรียมข้อมูลและทำที่สำหรับการปรุมเรื่องเรื่องนี้ในคณะกรรมการโคเด็กซ์ต่อไป

(2) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงฉลาก หลังจากที่สามารถตกลงเรื่องรายการสารอาหารที่ต้องแสดงบนฉลากโภชนาการได้แล้ว ในปี 2555 จะเป็นเรื่องการกล่าวอ้างทางโภชนาการ ที่เกี่ยวกับเกลือ น้ำตาล และ Trans-fatty acids ซึ่งในประเด็นนี้ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด เพราะมีผลกระทบทั้งต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการ

(3) สำหรับการใช้อิทธิพลเพื่อกระตุ้นการสุกแก่ในการผลิตผลไม้แบบอินทรีย์ เห็นควรเตรียมข้อมูลการศึกษาในผลไม้ที่ประเทศไทยมีการใช้อิทธิพล เช่น มะม่วง ทั้งนี้ควรประสานงานกับกรมวิชาการเกษตร และหน่วยงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและรวบรวมข้อมูลการใช้อิทธิพลในมะม่วง รวมทั้งผลไม้อื่น เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการเสนอ Codex พิจารณานุญาตให้ใช้อิทธิพลในมะม่วง เพื่อให้สามารถกล่าวอ้างว่าเป็นสินค้าอินทรีย์ได้

(4) การเพิ่มเรื่องการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ ใน Guidelines for the Production, Processing, Labelling and Marketing of Organically Procedure Foods นั้นเนื่องจากเรื่องนี้จะเวียนให้ประเทศสมาชิกให้ความเห็นอีกครั้งจึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับประเทศไทย ที่จะมีโอกาสรวบรวมข้อคิดเห็นที่ประโยชน์จากผู้ผลิตสัตว์น้ำอินทรีย์ในประเทศไทย ทั้งนี้เห็นควรประสานกรมประมงและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลเพื่อเตรียมให้ข้อคิดเห็นและเป็นท่าทีของประเทศไทยต่อไป